

Š i f r a u č e n c a :

Državni izpitni center

N 1 5 1 1 0 1 3 1

9.
razred

Četrtek, 7. maj 2015 / 60 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Učenec prinese modro/črno nalivno pero ali moder/črn kemični svinčnik.*

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA
v 9. razredu

NAVODILA UČENCU

Natančno preberi ta navodila.

Prilepi kodo oziroma vpiši svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani.

Preden začneš reševati naloge, previdno iztrgaj prilogo z izhodiščnimi besedili. Nato natančno preberi navodilo posamezne naloge in jo reši.

Pri vsaki nalogi svoj odgovor napiši v predvideni prostor znotraj okvirja.

Piši čitljivo in s pisanimi črkami, skladno s pravopisnimi pravili.

Če se zmotiš, napačni odgovor prečrtaj in pravilnega napiši na novo.

Nečitljivi zapisi in nejasni popravki se ovrednotijo z nič točkami.

Če se ti zdi naloga pretežka, se ne zadržuj predolgo pri njej, temveč začni reševati naslednjo. K nerešeni nalogi se vrni pozneje.

Na koncu svoje odgovore ponovno preveri.

Zaupaj vase in v svoje zmožnosti. Želimo ti veliko uspeha.

Preizkus ima 20 strani, od tega 3 prazne.

N 1 5 1 1 0 1 3 1 0 3

PRILOGA**I. DEL**

Neli Kodrič

**7. poglavje
UTRINEK DRUGAČNEGA SVETA**

Besedilo je odlomek iz knjige Na drugi strani. Zgodba pripoveduje o osmošolcu Svitlu, ki naleti na težave ...

Za zastrtimi okni Svitove sobe se je bleščalo poletno sonce. Na ulici so se igrali otroci, se podili s kolesi, igrali nogomet. Uživali so v brezskrbnem času počitnic.

Svit se ni zmenil zanje. Svoj prenosni telefon je izključil, na hišni telefon ni odgovarjal. Nekajkrat je pod oknom slišal žvižge in v steklo je priletelo nekaj kamenčkov. Iskala sta ga Tomaž in Denis, to je vedel, ne da bi pogledal. Za prijatelja se ni zmenil. Sicer pa – kakšna prijatelja sta to sploh bila?

To vprašanje in še mnogo drugih se mu je zadnjih nekaj dni vlačilo po glavi kot žvečilni gumi med zobmi. Te dni je preživel v svoji sobi, zaprt in odrezan od sveta. Bil je kaznjenc. Tako se je počutil sam in tako ga je označil njegov oče, ki ga je še isti večer, ko se je vrnil z obiska pri Danici Trpin, stisnil v kot z ostrim pogovorom.

Z mamo sta vstopila v dnevno sobo, kjer je sedel v svojem priljubljenem naslonjaču, kot kakšen komaj zadržujoči se bog maščevanja in kaznovanja.

»Sedi,« je dejal brez uvoda in pokazal na stol pred sabo.

Svitlu so se zatresla kolena. Ton očetovih besed ni obetal nič dobrega. Svit se ga sicer nikoli ni bal, toda v zadnjih dveh mesecih se je vse spremenilo.

Mama ni rekla nič. Obstala je za Svitom.

Na mizici je ležal kos papirja, na katerem je bilo z očetovo pisavo nakracanih nekaj stavkov. Sedaj je ta papir vzel v roke in ga hitro preletel.

»Zapisal sem si nekaj bistvenih stvari,« je dejal potihom. Nato se je odkašljal in nadaljeval glasneje: »V moji družini že nekaj rodov pazimo na čast in ugled našega imena. Ti si prvi, ki ga je oblatil in onečastil. K sreči je vse ostalo za zidovi našega doma, vendar to ne zmanjšuje teže dejanja. Poleg laži in kraje – ki je že sama dovolj velik prekršek, si si naprtil še sramotno vedenje ...«

Premolknil je, kot da išče pravi izraz, nato pa nekoliko negotovo zaključil: »... v kopalnici!«

Svit se je zdrznil.

»Vse to se ne bi dogajalo, če te tvoja mati proti moji volji ne bi razvajala in podpirala!«

Mami se je iz grla izvil glas, ki je bil še najbolj podoben cviljenju nemočnega psa. A rekla ni nič. Roko je položila na Svitovo ramo in jo rahlo stisnila.

»Odločil sem se, da bom to popravil. Do nadaljnega boš v hišnem priporu. Ko bom ocenil, da si razmislil o svojem vedenju in se v zvezi z njim primerno odločil, bom razmislil o tvoji prihodnosti. Imaš kakšno vprašanje?«

Svit je sklonil glavo.

»V oči me glej, ko se pogovarjam s tabo!« je dejal oče z glasom, ki je rezal kot nož.

Svit ga je ubogal. V tem trenutku bi mu lahko skočil v obraz kot mačka in ga spraskal, se maščeval za vse tisto, kar je storil njemu. In mami. Toda občutke, ki so se mu iz trebuha dvigovali proti grlu, je raje potisnil nazaj. To sta bila bes in nemoč.

»Torej pojdi v svojo sobo!« Pogovor se je končal. Oče je zložil papir in ga potisnil v žep.

To pa si je bilo res težko zapomniti, je Svit grenko pomislil, pogoltnil svoje občutke in odšel iz dnevne sobe, pravzaprav iz sodne dvorane.

(Odlomek.)

(Neli Kodrič, Na drugi strani, Ljubljana, Mladinska knjiga, 2004, str. 111–113.)

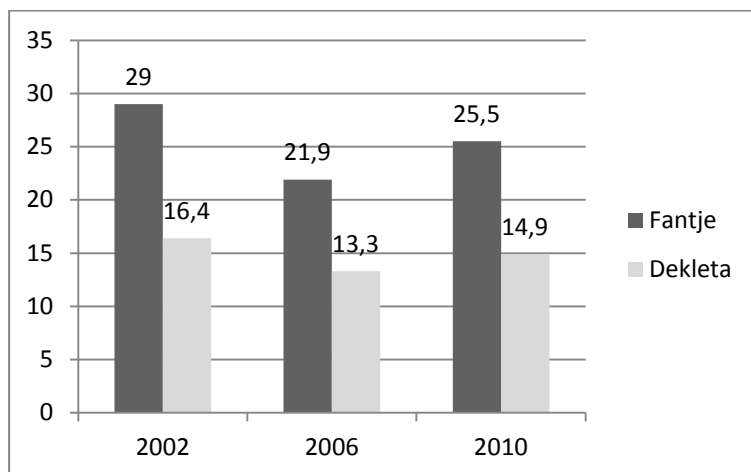

Besedilo 2

Raziskave o telesni dejavnosti mladostnikov v Sloveniji

Zadostna telesna dejavnost vpliva na zdravje in kvaliteto življenja, pri otrocih in mladostnikih pa ima pozitivne učinke tudi na njihove učne sposobnosti ter na uspeh pri šolskem delu. S telesno dejavnostjo oziroma nedejavnostjo otrok in mladostnikov so povezani tudi nekateri zdravstveni problemi. V zadnjih letih narašča delež prekomerno telesno težkih in debelih otrok in mladostnikov, več se število mladostnikov z okvaro hrbtenice, kažejo se znaki glavobola, bolečin v želodcu in nespečnosti, vse več mladostnikov pa je tudi slabe volje. Strokovnjaki zato poudarjajo pomen redne telesne vadbe, kar za otroke in mladostnike pomeni 60 minut vadbe na dan vse dni v tednu.

Na Inštitutu za varovanje zdravja so v letih 2002, 2006 in 2010 opravili raziskave o telesni dejavnosti mladostnikov. V spodnjem grafu so predstavljeni izsledki, ki kažejo, kakšni so trendi v telesni dejavnosti mladostnikov, starih od 11 do 15 let.

Graf: *Telesno dejavni mladostniki vse dni v tednu v %*

V raziskavi so ugotavljali tudi, kolikšno je povprečno število dni v tednu, ki jih mladostniki, stari 11–15 let, namenijo 60-minutni telesni dejavnosti. Ti podatki so prikazani v spodnji preglednici.

	2002	2006	2010
Fantje	4,6	4,3	4,5
Dekleta	3,8	3,6	3,8
Skupno povprečje	4,2	4,0	4,2

Preglednica: *Povprečno število dni v tednu, ko so mladostniki telesno dejavni 60 minut*

Na podlagi rezultatov teh raziskav je Vlada Republike Slovenije sprejela posebne predloge za spodbujanje rednega gibanja in telesne vadbe za mladostnike.

(Prirejeno po: <http://img-stari.ivz.si/2058-5550.pdf>. Pridobljeno: 18. 7. 2014.)

I. DEL

Naloge iz I. dela se navezujejo na besedilo Neli Kodrič *Utrinek drugačnega sveta*.
Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Izhodiščno besedilo je pripovedno in sodi v sodobno književnost. Oboje utemelji.
Odgovora napiši na črti.

Besedilo je pripovedno: _____

Besedilo sodi v sodobno književnost: _____

(2 točki)

2. O čem predvsem govori odlomek? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A O odnosu med Svitovimi starši.
B O Svitovem velikem prekršku.
C O Svitovih brezskrbnih počitnicah.
Č O pogovoru med Svitom in očetom.

(1 točka)

3. Večji del dogajanja poteka v dnevni sobi, ki jo pripovedovalec poimenuje tudi *sodna dvorana*. Zakaj jo tako imenuje? Utemelji.

(1 točka)

4. Ali je pripovedovalec udeleženec ali opazovalec dogajanja v Svitovi družini?
Obkroži pravi odgovor.

udeleženec opazovalec

Svojo izbiro utemelji. Odgovor napiši na črti.

(1 točka)

N 1 5 1 1 0 1 3 1 0 9

9. Med pogovorom so glavne književne osebe svoja občutja izražale tudi nebesedno (z mimiko/gestami).

Kako je mama pokazala naklonjenost do sina? Odgovor napiši na črto.

Kaj je Svit naredil, ko mu je oče izrekel kazen? Odgovor napiši na črto.

(2 točki)

10. Preberi del pogovora med sošolcema, ki poznata besedilo *Utrinek drugačnega sveta*. Njuni stališči utemelji s pomočjo izhodiščnega besedila. Odgovor napiši na črte.

Sošolka _____

Sošolec _____

(2 točki)

5. Zakaj se Igor E. Bergant kot najstnik ni ukvarjal s športom? Na črte napiši tri vzroke.

(2 točki)

6. Bergantovi so športna družina. S katerim športom se je ukvarjalo več njenih članov? Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

7. Katera odločitev avtorja besedila 1 dokazuje, da zanj v osnovni šoli šport ni bil na prvem mestu? Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

8. Kaj je bil vzrok za preobrat v življenju avtorja besedila 1? Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

9. Kako, glede na obe besedili, šport vpliva na zdravje in učni uspeh pri mladostnikih? Odgovor v povedi napiši na črto.

(2 točki)

N 1 5 1 1 0 1 3 1 1 5

13. Preberi poved.

Zadostna telesna dejavnost vpliva na zdravje in kvaliteto življenja, pri otrocih in mladostnikih pa ima pozitivne učinke tudi na njihove učne sposobnosti ter na uspeh pri šolskem delu.

Iz povedi izpiši vse besede, ki odgovarjajo na vprašalnico *kateri*.

(1 točka)

14. Besede v oklepaju postavi v pravilno obliko. Zapiši jih na črti.

Igor E. Bergant se je ukvarjal z (dvoranski hokej) _____

_____, njegova žena pa z (alpsko smučanje)

_____.

(1 točka)

15. Vprašaj se po podčrtanih delih povedi in na črto napiši vprašalno poved.

Seveda je bil prisoten tudi starševski strah.

_____ ?

Ne nosim bremena starih poškodb, obrabljenih sklepov in bolečin iz starih časov.

_____ ?

Vse življenje sem tako ali drugače povezan s športom.

_____ ?

(2 točki)

19. Preberi poved.

Zaradi nezdravega prehranjevanja sem slabo vest skušal zdraviti z občasnim tekom.

19. a) Katero razmerje je izraženo v podčrtanem delu povedi? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Časovno.
- B Namerno.
- C Pogojno.
- Č Vzročno.

(1 točka)

19. b) Podčrtani stavčni člen pretvori v ustrezni odvisnik. Napiši zloženo poved.

(2 točki)

20. Avtor besedila 1 je zapisal:

»Kariero« namiznoteniškega igralca sem opustil sredi osnovne šole.

Zakaj je besedo »kariera« zapisal v narekovajih?

(1 točka)

21. Preberi poved.

Igor E. Bergant je povedal: »Šport je zame eno izmed sredstev za doseganje zdravja, boljšega počutja in delovne storilnosti.«

Premi govor pretvori v odvisnega. Novo poved napiši na črto.

(2 točki)

Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši.

Prazna stran

